

Tecávė– Felszerelėsek

Tecávė Hetiszakasz tartalma תצוה

Szakaszunk – Tecávė (2Mózes 27:20–30:10.) – a pusztabeli Szentély további felszerelését, a papok ruházatát stb. részletezi. Itt esik szó az Urim Vötumim nevű csodaszerekentőről, amelynek segítségével a főpap vitás kérdésekre isteni választ volt képes kérni. Ebben a szakaszban nincs említve Mózes neve, és ennek a kommentátorok különböző magyarázatait, értelmezését adják.

Isten utasítja Mózeset, hogy vegyen Izrael gyermekeitől tiszta olívaolajat, hogy azzal táplálják az „örökmécsest”, amelyet Áronnak kell minden nap meggyújtania, hogy „estétől reggelig” égjen. – **2Mózes 27:20–21.**

A kohániták (papok) által a Szentélybeli szolgálat során viselendő öltözék leírása. A kohániták a következőket viselték: 1. köntet-et – teljes hosszúságú köntöst; 2. michnászajim-ot – lenvászon térdnadrágot; 3. micnefet-et vagy migbáát-ot – lenturbánt; 4. ávnét-et – a derék fölött többszörösen körültekert hosszú, széles övet. – **2Mózes 28:1–4.**

A Kohén Gádol (főpap) az előzőeken kívül még a következőket viselte: 5. az éfod-ot, egy kék, bíbor és vörös színűre festett gyapjúból és lenből valamint aranszálból szőtt, kötényszerű ruhadarabot; 6. a chosen-t, egy melldísz tizenkét belefoglalt drágakővel, amelyekbe Izrael tizenkét törzsének neve volt belevésve; 7. a möil-t, egy kék gyapjúköpenyt, a szegélyén végig aranszengettyűkből és díszes gránátalmákból való díszítéssel; 8. a cic-et, egy a homlok fölött viselt aranylemezt, rajta a következő felirattal: „Szent az Örökkévalónak!” – **2Mózes 28:5–43.**

A hetiszakaszban ezen kívül még részletesen le van írva Áronnak és négy fiának – Nádávnak, Ávihunak, Elázárnak és Itámárnak – hét napos papi

beavató rítusa, valamint az, hogy miképpen kell elkészíteni a kötoret (füstölőszer) égetéséhez használt aranyoltárt. – **2Mózes 29:1–30:10.**

Hétfőn este nagyszabású pürimi ünnepséget tartunk a megila olvasás után. Kiváló ételek, sütemények és italok várják a vendégeinket. Az ételekről Muski rebecen gondoskodik. A gyerekek számára korosztályonként jelmezszerényt tartunk, melyre a jutalmakat a győzteseknek utólag veszi meg az elnök. Szeretettel várjuk a gyerekeket, szüleiket, és valamennyi vendégünket.

שבת שלום

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FŰVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ה

Tecává – (תצוה)

Purimkor születtek a zsidók – így kapta nevét a zsidó nép

Mit jelent a zsidó (jehudi) szó? Mi az eredete és üzenete? - A jehudi szó gyökere a Jehuda név, aki negyedik fia volt Jákovnak, egyike Izrael 12 törzsének. Ezért, ha valaki a Jehuda nevet viselte, valószínűsíthető volt, hogy ő Jehuda törzsének leszármazottja. De, mint tudjuk, Jákovnak 12 fia volt, akik ősatyjai a 12 törzsnek, és ők együtt alkotják a zsidó népet. Miért hívják akkor mégis az egész népet „jehudim” (magyarul zsidók/júdeaiak) nak? - A szokásos válasz az, hogy a legtöbb ma élő zsidó Jehuda és Benjámin törzsének leszármazottja, a két törzse, akikből Júdea királysága épült. A másik tíz törzset ismeretlen földre száműzték. Mégis kell lennie valami mélyebb oknak, hogy a kiválasztott népet immár 2500 éve „jehudimnak” nevezik. Talán választ kapunk a kérdésre, ha megvizsgáljuk az első embert, aki a jehudi/zsidó becenevet viselte. Az első ilyen említést Eszter könyvében találjuk, Purim történetének leírásában. „Volt Susán városában egy Mordecháj nevű zsidó ember, Jáir fia, Simei fia, aki Kis fia, és aki benjáminita volt.” Mordecháj az első zsidónak nevezett ember, az első „jehudi” Benjámin leszármazottja volt!

Ha objektíven vizsgáljuk Purim történetét, felfedezzük, hogy könnyen megmenekülhettünk volna ettől a félelmetes helyzettől. Minden, ami Purimkor történt, azért volt, mert Mordecháj makacsul betartott egy viselkedési szabályt, ami már rég nem volt divatban, és nem alkalmazkodott az új kor igényeihez. Mordecháj öreg ember volt és emlékezett az 50 évvel azelőtti időkre, amikor a Szentély még állt, és az egész nép a Tóra parancsainak megfelelően viselkedett. Talán az a nemzedék lebecsülhette volna a gonosz Hámánt. De sajnos sok dolog a felismerhetetlenségig megváltozott: a nép száműzetésben élt. Miért merte Mordecháj az egész nép életét kockára tenni azzal, hogy megsérti a király legjobban tisztelt miniszterét? Valaki elfelejtette figyelmeztetni őt, hogy a túlélés kulcsa az, ha szépen feltűnés nélkül odébbáll? ...

Csak hogy Mordecháj másképp gondolta. És volt is kitől tanulnia. Sok évvel korábban Egyiptom bírója rabszolgaságba akarta venni Benjámint. A testvérei közül Jehuda volt az, aki semmiképp sem engedte ezt megtörténni. Teljesen figyelmen kívül hagyva a királlyal szembeni viselkedés szabályait, dühösen közeledett a bíró felé – természetesen nem tudta, hogy az a testvére, József – és követelte, hogy engedje szabadon Benjámint. Jehuda egy olyan zsidó, aki egy nagyon keskeny hídon sétál. Egyrésztől békében kell élnie szomszédjaival, betartania az ország törvényeit, amelyben lakik, és imádkozni a királyság békéért, de másrésztől elég bátornak kell lennie, hogy kiálljon a világ minden hatalmával szemben, hogy megvédje az eszményeit. Erre mondja Ráv Sálom Dov Ber, hogy „a testünket lehet száműzni, de a lelkünket nem!” - Mordecháj büszke tanítványa volt távoli nagybátyjának: Jehudának. Tudta, hogy a Tóra tiltja, hogy meghajoljon Hámán előtt, (a nyakban lógó szobor előtt), és neki ezért így kell cselekednie. És ezután Jehuda és Mordecháj tettei igazolták önmagukat, és semmilyen erő nem tehetett kárt bennünk, mert bizonyították szívük bátorságát.

Követve ősei példáját, Mordecháj is képes volt a büszke zsidóság érzését az emberek szívébe ültetni. Amikor kihozták Hámán kiirtási rendeletét, egyetlen ember sem gondolt arra, hogy megváltoztassa a hitét a haláltól való megmenekülés reményében. Azokban a pillanatokban mindannyian jehudim lettek. Ezért Eszter könyve az első hely, ahol az egész népünket, mint jehudim/zsidók névvel illetik.

És azóta is már 2500 éve rajtunk ragadt ez a név, és próbára tettük a zsidóságunkat újra és újra. Nemzedékeken keresztül harcoltunk baráttal és ellenséggel, akik ránk akarták erőltetni akaratukat, az istennel való kapcsolatunk kárára. Mi mindannyiszor bizonyítottuk hűségünket az Örökkévalóhoz, és a névhez, amelyet nem véletlenül kaptunk, hanem kiérdemeltünk.

A történelem is ugyanúgy fejeződik majd be, mint Purim története. Azért vagyunk itt, hogy elmeséljük a történeteket, és azt, hogy ellenségeink eltűntek a térképről. Purim öröme a legnagyobb az összes ünnepek között, mert arról szól, hogy a lélek nem engedi megkötni magát, sosem engedte -és ez a „zsidóság” igaz története.

Chaim Shaul Glitzenstein Rabbi

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!

HETI SZIDRA: Naftali Krausz: Hászid folklór tükrében

Élijáhu és az éhes lovak

„És ez az eljárás, amit tégy velük, hogy felszenteld őket papi szolgálatra előttem...és helyezd a süveget a fejére és tedd a szent fejdísz a süvegre... és öltöztess őket köntösökbe. és fogyasszák Áron fiai a kos húsát és a kenyeret. és egyék meg azt, amivel engesztelés végeztetett... de idegen ne egyék belőle...” (Exodus, 29, 1-32-33).

Tecáve szakasza folytatja a pusztabeli Szentély felállítására vonatkozó utasításokat. Ebben a részben ismerkedhetünk meg a papi öltözetek előírásaival, valamint a Szentély felavatásának hét napig tartó szertartásával.

A haszid legendavilág az eseményeket most is belülről, a maga sajátos szemléletével dolgozza fel és meséli el.

„És lakozni fogok Izrael fiai között és Istenük leszek. És tudni fogják, hogy én vagyok az Örökkévaló Istenük...” (uo. 45-46).

Az eredeti szövegben itt az Elóhim, Istennek azon neve szerepel, mely a hagyomány szerint a szigorú és büntető isteni arculatot jelenti, míg a négybetűs, a Kimondhatatlan Név, a könyörületet és az irgalmat jeleníti meg.

A mezritsi Mággid, aki a haszid hierarchiában Báál-Sém-Tov utóda volt, feltette azt kérdést, hogy a fenti idézetben az Isten miért a szigorú és büntető mivoltában szerepel?

Ennek a magyarázata a következő: Az apa, aki nagyon szereti a fiát, kész azt mindenáron megvédeni, akár meg is verekszik azokkal, akik bántani akarják. Mivel itt Isten kinyilvánítja, hogy Izrael fiai között fog lakozni, amivel irántuk való szeretetét fejezi ki, de ezzel egyben azt is tudatja, hogy népe üldözőinek, viszont, szigorú és büntető arcát fogja mutatni...

***

Fiatal koromban – mesélte Rabbi Hanoch, az alexanderi rebbe – olyan rabbinál tanultam, akit minél inkább megismertem, annál kevésbé értékelttem. Később azután, amikor megismertem a kocki rebbét, reb Mendelét, és mind gyakrabban találkoztam vele, egyre inkább a hívévé váltam és mindjobban növekedett az iránta való nagybecsülésem, mivel nagy és szent ember volt.

Én ekkor értettem meg ezt az Írásverset – mondja rabbi Hanoch – mely azt mondja „lakozni fogok Izrael fiai között és Istenük leszek „. Hiszen a bálványok, hamis istenségek kívülről és messziről jó benyomást kelthetnek, tetszetősek, még csilloghatnak is. Amint azonban a lényegét akarjuk megragadni és a felszín mögé nézünk mindjárt kiderül, hogy ott nincs semmi.

Az Örökkévalónál ezzel szemben mindez fordítva van. Csak miután megismertük, s mivel közöttünk lakozik, akkor tudatosul bennünk, hogy Ő az egy és igaz Isten. A zsidó ember oly módon ismeri fel Isten nagyságát és kerül egyre közelebb Hozzá, hogy tanulmányozza a Tórát – fejezte be eszmefuttatását az alexanderi rebbe.

***

„...és egyék azt, amivel az engesztelés végeztetett...” (uo.).

A haszid felfogás szerint az ember azért eszik, hogy éljen, egészséges legyen és Istent szolgálni tudja. Eszerint az evés nem öncélú, gasztronómiai élvezeteket szolgáló, hanem a létfenntartást biztosító tevékenység.

Ha pedig ennek fogjuk fel, akkor az étkezés tulajdonképpen az Isten-szolgálat egyik formája, akárcsak a Szentély idejében, az áldozat bemutatása volt.

HETI SZIDRA: Naftali Krausz: Hászid folklór tükrében

Erre mondták Bölcsseink, hogy manapság az oltár helyett a zsidó ember asztala – a kóser koszt és a szegények vendégül látása – hoz bűnbocsánatot (**Chágigá, 27**).

Az alábbi történetek ezt a témakört ölelik fel:

A lizenszki Elimelech meglátogatta egy haszid, aki ismert volt arról, hogy mindig haszid módra viselkedik, tanult és elmélkedett, a parancsolatokat is mindig betartotta, de volt egy gyengéje – nagyon szerette a hasát, az evés-ivásnak nagyobb fontosságot tanúsított, mint az egy haszidtól elvárható lett volna. Tudta ezt a Mestere is, aki elhatározta, hogy valamit tesz az ügyben. Ennek érdekében a rebbe meghívta ezt a haszidot magához reggelire. Emberünket nagy boldogság töltötte el a megtiszteltetéstől, hiszen nem mindenkinek adatik meg, hogy a szentéletű rebbével reggelizhet.

A megterített asztalon nem volt egyéb, mint rozskenyér és só, valamint egy kés. Miután kezet mostak és elmondták a kenyérre a Hámoci áldást, a rebbe beleharapott a kenyérbe. Még le sem nyelte a falatot, máris sírós hangon megszólalt: Elimelech, nézd csak, hogy' eszel! Micsoda fékezhetetlen kéjjel nyeled a kenyeret, mint egy igazi élvhajász! Mintha az egész szeletet egyszerre akarnád befalni. Mint egy kéjenc, úgy zabálsz, mint egy állat! ...

Miután egy kissé lehiggadt, s mintha önmagával vitakozna, hozzátette:

– Nem! Nem igaz, hogy úgy eszem, mint egy állat, mint egy élvhajász. Egyszerűen éhes vagyok, és csak éhségemet akarom enyhíteni. Hiszen, ha nem eszem, akkor később nem leszek képes tanulni és Istent szolgálni!

Ezt követően egy további falatot vett a szájába, majd miután ezt is lenyelte, újból rákezdté:

– Elimelech, Elimelech, kit akarsz te becsapni? Kinek akarod bemesélni, hogy azzal, hogy eszel, csak Istent akarod szolgálni, azáltal, hogy életben tartod a testedet? Hiszen minden szavad hazugság! Nézz magadra, és vedd észre, hogy minden testrészed, buja állati vágyak fészke! Mindent be akarsz falni és közben azt akarod – magaddal – elhíttetni, hogy csak azért eszel, hogy ne halj éhen, vagyis, hogy étkezésed Istent szolgálja!

Megint eltelt néhány perc, majd a rebbe folytatta:

– Nem! Valóban nem élvhajászásából eszem. De hát, mit tehetek? Ilyen vagyok, ilyennek teremtett Isten, hús és vér teremtménynek. Meg kell, hogy adjam a testnek, az esendő testnek, ami őt megilleti, mert különben testrészeim nem fognak szolgálni és nem leszek képes élni. Nem tudok élni kenyér nélkül, tehát nem azért eszem, mert élvezem az evést, hanem muszájból, a létfenntartás miatt. Ezzel megint egy falat kenyeret tett a szájába.

* * *

A haszid végignézvén a jelenetet, nem tudta, hova legyen szégyenében. Megtört szívvel ült az asztalnál és meg se bírt mozdulni. A rebbe pedig látta a haszidon, hogy megértette a látottakat. Befejezték a „reggelit”, majd bencsoltak (étkezési áldás). Ezt követően pedig a haszid megemberelte magát az étkezésében.

Amikor reb Náftáli, a ropsitzi rebbe, gyerek volt, egyszer egy haszid egy aranyat adott neki azzal, mondja meg neki, hol lakik az Isten?

A gyerek erre felajánlott a haszidnak két aranyat, ha az megmondja, hol nem...

Ugyanezt a kérdést tették fel reb Mendelének, a kocki rebbének, is gyerekkorában, aki viszont azt válaszolta, hogy az Isten mindenütt jelen van – ahová beengedik...

Raj Tamás:**Bibliaiskola**

Az igazság és a hazugság a Bibliában

A szeretet és az igazság rokonszavak a Szentírásban, hiszen a Szentírás gyakorta még szópárt is alkot belőlük, mint például: „**szeretet és igazság találkozzanak, ölelkeznek az igazságosság és a béke, mert az igazság a földből sarjad**” (85. zsoltár)

S valóban, igazság nélkül a szeretet értelmét veszti. Az igazságtalanságot és a hazugságot, akárcsak ellenségeinket, nem lehet szeretnünk, de az igazság jegyében gyűlölködnünk sem szabad. A bibliai héber két (egymástól merőben eltérő) szót használ az igazság kifejezésére. Mi ez a kétfajta igazság? Hadd mondjuk el ennek érzékeltetésére egy egyszerű példát, amely két emberről szól, nevezzük őket X-nek és Y-nak. X nagyon rendes, becsületes, jóakarátú, noha iszonyúan szegény és beteg, ugyanakkor Y, aki kimondott gazember, mégis jómódban él, és mindenben sikeres. Ez az igazság! És mindjárt hozzáteszem: **Hát igazság ez?**

Nos, a példánkban szereplő első igazság a valóságot tükrözi, amelyről csak Isten tudja, hogy mi az értelme, ezért nevezzük azt égi igazságnak. Héber megfelelője: **emet**. A másik a földi igazság, amelynek elérése, megvalósítása éppen az ember feladata. Héberül **cedek**, a (bibliai hatásra kialakult) régi irodalmi magyar nyelvben az igazságosság. Most vizsgáljuk meg e két szót alaposabban. A héber **emet** szóra három különös nyelvtani előírás jellemző, amelyek mind komoly filozófiai tanulsággal, üzenettel szolgálnak számunkra. (Elvégre, az egyes szavak mindig a nép leikéből születnek, s annak érzéseit, gondolatvilágát tükrözik.)

אמת

- a) Ennek a szónak nincs többes száma — nem véletlenül. Nincs ugyanis több igazság csak, ami valóban igaz.
- b) Az **emet** szó egyetlen szótagot alkot (az elején félhangzó áll), ezért nem választható szét! Az életben sincsenek (a mai közgondolkodással ellentétben) úgynevezett részigazságok.
- c) Az **emet** szó három betűből áll: elején az **alef**, az első, a végén a **táv**, az utolsó héber betű, a közepén pedig egy közepes számértékű írásjel, a **mem** látható. Ha azonban a legkisebb számértékű betűt, az **alefot** elveszünk, a **met** szó marad, amelynek jelentése: **meghalt, halott**. Így van ez az életben is: ha akár egy szemernyit is elveszünk a való igazból, meghal az igazság...

מת

Az sem véletlen, hogy a közismert gólem-legenda szerint a prágai Löw rabbi a gépember homlokára (nyelve alá) éppen az **emet** szót írta, amely Isten egyik neve a Bibliában. S ha ebből a szóból letörölte az **alefot**, a gólem élettelené vált...

Mindezek nem mondhatók el az igazság másik héber szaváról, a **cedekről**, amelyet az ember egyik fontos feladatként határoz meg a Szentírás: igazságot tenni az olykor igaztalan világban. Viszont ennek a szónak egyik változata, a **cedak (jiddisül cedóke)** éppen a jócselekedetet, azaz adományokat, az igazságos segítőkészséget fejezi ki.

צדק ← צדקה

Nem véletlen, hogy mind a Biblia, mind a későbbi zsidó irodalom, és az imádság nyelve is gyakorta szópárt alkot a kétféle igazságból: **emet vacedek** — így olvassuk például a prófétai szakaszhoz (**a haftarához**) csatolt áldás szövegében. Akkor lehetnénk igazán boldogok, ha ami igaz, az egyúttal igazságos lenne, ha az igazság és az igazságosság végre egymásra találna. A hazugság héber szava (**seker**) is három betűből áll. Csakhogy amíg az **emet** betűi az **alefbét** elejéről, közepéről és végéről, sorban, mintegy pilléreként tartják az épületet, a hazugság szava viszont három egymás után következő betű, de ha ezekre építenénk valamit, az egyhamar felborulna. Ahogyan a talmudi szólás tartja: **seker, én-lo raglájim (= a hazugságnak nincsen lába)**.

Talán az sem véletlen, hogy a **seker** betűi ugyan egymás mellettiek az ábécében, de úgy össze vannak keverve, hogy fordítva sem felelnek meg. A hazugság ugyanis még fordítva sem igaz...

LITTNER GYÖRGY: MÓZES ÉLETE MAI SZEMMEL

MÓZES ÉLETE MAI SZEMMEL

KETTÉVÁLIK A TENGER

Egyiptom elnéptelenedett miután a kétmillió héber rabszolga elhagyta az országot, és magukkal vitték az ország kincseinek egy részét. A Fáraó magába roskadva ült a trónján. Eltemette egyetlen fiát, és csak bámult maga elé nagy gyászában. Az egyiptomiak rájöttek, hogy sohasem fogják visszakapni a hébereknek kölcsönadott vagyontárgyaikat, ezért a Fáraóhoz mentek panaszkodni:

„Mit cselekedtünk, hogy elbocsátottuk Izraelt a mi szolgálatunkból?”

A Fáraó nem reagált semmire csak bambán nézett maga elé, nem értette mi történt vele. Teltek a napok, és amikor a héberek a tengerhez értek az Örökkévaló cselekedett:

„Én megkeményítem a Fáraó szívét és üldözőbe veszi őket és megtudják az egyiptomiak, hogy én vagyok az Örökkévaló!”

A Fáraó magához tért kábulatából, bosszúért kiáltott! Riadóztatta a seregét és hatszáz hadiszekérrel elindult a héberek után.

A hadiszekér az ókori hadsereg tankja volt. Két ló húzott egy könnyű favázra feszített huzatból álló szekeret, ami a végén, egy tengelyen két négyküllős keréken gurult. Két harcos fért el rajta. Az egyik hajtotta a lovakat, a másik nyíllal lőtte az ellenséget. Amikor elfogyott a nyílveendő előkerült a lándzsa, amivel tovább gyilkolt. Amíg a két szembenálló gyalogostábor egymással harcolt a harci szekerek az ellenség közé keveredve eldöntötték a csata sorsát. mert a gyalogosok védtelenek voltak velük szemben.

A héberek tüzeket gyújtottak a tengerparton, elővették sütőteknőiket és a magukkal hozott keletlen tésztából lepényeket formálva megsütötték azokat. Vizük is volt bőven a tömlőkben. Egy vidám barátságos estének néztek elébe. Váratlanul a távolban hatalmas porfelhő keletkezett, észrevették, hogy lovas harci szekerek közelednek, majd meglátták a rajtuk vágató egyiptomi harcosokat is, akik miután megérkeztek felsorakoztak egyenes vonalban velük szemben. Izrael népe rettenetesen megijedt és most valóban fellázadtak Mózes ellen:

„Talán mert nincs elég sírhely Egyiptomban, azért hoztál ki bennünket, hogy meghaljunk a sivatagban? Nem azt mondtuk-e neked hagyj minket, hadd szolgáljuk az egyiptomiakat?”

Mózes nyugtatta a népet: az Örökkévaló megsegít bennünket, örökre elintézi az egyiptomiakat.

Hirtelen besötétedett, és a héberek tábora mögött hatalmas vihar támadt. Az egyiptomiak nem láttak semmit csak vártak a harci szekereikben. Az Örökkévaló utasítására Mózes kinyújtotta botját a nagy víz fölé és a tenger a hatalmas széllokések következtében kettévált. Egy széles átjáró keletkezett, melynek két oldalán a víz mintha megfagyott volna dermedten mozdulatlanul állt. Miután elültek a szelek, a héberek elindultak az átjáróban. Az éjszakát az Örökkévaló tűzoszlopként világította, így jól láttak az átkelésnél. Egész éjszaka vonult a nép, míg átkeltek a túlsó partra, miközben az egyiptomiak semmit sem láttak az egészről a rájuk zúduló vihartól.

LITTNER GYÖRGY: MÓZES ÉLETE MAI SZEMMEL

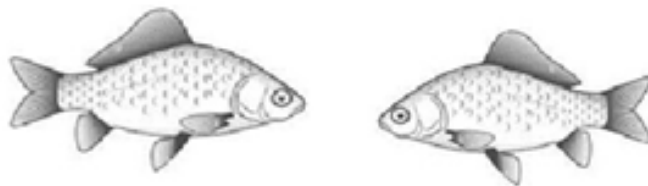
Megvirradt, a Fáraó serege felett elvonult a vihar, és döbbsen látták, hogy a héberek a tengeri átjáróban átkeltek a túlsó partra. Nagy rohammal utánuk vetették magukat, robogtak az átjáróban a harci szekerek. Elérték a tenger közepét, mikor az Örökkévaló utasítására Mózes ismét felemelte a botját a tenger fölé. A megdermedt vizek életre keltek, ismét egyesült a két oldal, betemetve az átjárót, elborítva a Fáraó egész seregét.

„Az Örökkévaló az egyiptomiakat belesodorta a tenger közepébe. És visszatértek a vizek és elborították a szekérhadat és a lovasokat Fáraó egész seregével, amely utánuk nyomult a tengerbe; nem maradt közülük egy sem.”

A héberek nagyon boldogok voltak, megszűnt a halálfélelem, élvezték a szabadságot. A beszédhibás Mózes dalra fakadt, melyben hosszasan magasztalta az Örökkévalót. Teljesen hibátlanul ejtette ki a szavakat és a nagy trauma után, amit átélt Izrael fiaival elmúlt a beszédhibája is. A dal végén Mirjam dobbal a kezében énekelve körtáncba kezdett a nőekkel, akik határtalan boldogságukat így fejezték ki az Örökkévalónak.

A következő számban folytatjuk a kalandot....

A hagyományoknak megfelelően tartottuk meg a ZÁJIN ÁDÁR halvacsorát, melyet hétfőn este az imádkozás után tartottunk. A délutáni ima előtt Dr. Semesh Assaf a Szeretetkórház igazgatója tartott előadást az átépített és megújult kórházról, valamint az újabb lehetőségekről melyek rendelkezésre állnak. Elmondta a bevezetendő speciális kártya lényegét és pozitívumait. Az imádkozás után megrendezett nagy sikerű halvacsorát tartottunk, melyen részt vett Dr. Erőss Gábor Józsefváros alpolgármester és tájékoztatót tartott önmagáról és a kerületről. Azt estét megnyitotta Streit Sándor elnök, megemlítve a nap jelentőségét, Zájin Ádárig tartó időszakban elhunytakról megemlékezett, Chaim Shaul Glitzenstein rabbi úr tanítást adott a Mózes halálának és születésének évfordulója alkalmából. A nagy létszámban megjelent hívek elégedettek voltak a vacsorával, és az est a bencsolással zárult. Köszönjük valamennyi segítőnknek, a vacsoraest lebonyolításában.

A héber betűk titkai

VÁV (ו)

A héber ábécé hatodik betűje, számértéke: 6. Formáját tekintve egy horoghoz hasonlatos, de csőhöz is hasonlítják, mely összeköti a felsőbb világokat az alsóval. A hatos szám kapcsolatot jelöl, utalva Ezsaiás próféta trónszekér látomására (**Jesájá 6:2.**), melyben hat szárnyú angyalok jelennek meg, akik szárnyaikkal felszálltak, és az Örökkévaló közvetlen közelébe kerültek. A hat, a Misna hat rendjét is jelképezi, a folytonos Tóratanulást, amely összeköti az embert az Örökkévalóval. A teljességet, a világ hat irányát is szimbolizálja.

A zsidók, mikor elhagyták **Egyiptomot** az **Örökkévaló** körbevette őket a dicsőség felhőjével hat irányból. Felülről védte fejüket a napszúrástól, talpukat alulról a homok forróságától, továbbá pajzs volt az egyiptomiak nyilai ellen. Ezek a felhők tisztára is mosták a zsidók ruháit. A ruhák csodálatos módon nem használódtak el és a tulajdonos alkatának változásait követte a hosszú vándorlás során.

A hat jelöli azt a hatszázezer felnőtt zsidó férfit, akik elhagyták **Egyiptomot**. Továbbá a Tórát is szimbolizálja, mert az **Jisráél / י-ש-ר-א-ל** mint betűszó megmutatja, hogy a Tóra hatszázezer betűt tartalmaz: **יש ששים רבוא אותיות לתורה** (**Jés sisim ribo otijot láTorá**) Ebbe mind a mással- és magánhangzók is beleértendők.

Ha a **Tórából** egyetlen betű is hiányzik, a tekercs nem használható, nem kóser. Hasonlatos a zsidó nép, bárki hiányzik, bármely más útra tér, az egész nép érzi a veszteséget. Nem lehetünk teljesek addig, amíg hitsorosaink távol vannak saját zsidóságuktól. Másik példa, **Egyiptomban** a fáraó minden módon meg akarta akadályozni a zsidók szaporodását. Ehhez képest a zsidó házaknál nem volt ritka, hogy hatos ikrek születtek.

A legszentebb isteni névben, a tetragrammatonban, **יהוה**, a **váv** középen helyezkedik el. A tetragrammaton betűi különböző spirituális szinteket jelölnek: a **jud** a **chochmá/bölcsesség**, a **hé** a **biná/értelem**, a **váv** pedig az **érzelmi szférákat**, mint a **cheszed/kedvesség**, a **gevurá/szigor**, a **tiferet/szépség**. A **váv** függőleges vonalán leereszkedve eljutunk az utolsó **hé-hez**, a legalsó világba, ahol rejtett módon van jelen az Örökkévaló.

A világ hat nap alatt teremtett. A Tóra első szava a **בראשית / Börésit** hat betűből áll. A Tóra első verse hat **álef**-ot tartalmaz. Az első **váv** pedig a hatodik szó első betűje.

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ

(Börésit bárá Elokim et hásámajim vöet háárec / „Kezdetben teremtette Isten az eget és a földet”) 1Mózes 1:1

A teremtés láthatóan a hatos számhoz kapcsolódik. A **Talmud** szerint az Örökkévaló a világot hatezer éves időtartamra teremtette. Ha megnézzük a teremtés hat napját, mindegyikhez egy évezred párosítható, továbbá egy **kabbalisztikus** attribútum.

Az első nap és évezred, a **kedvesség / Cheszed**, szeretet attribútumával hozható össze. A teremtés első napján hangzott el a „**Legyen világosság!**” híressé vált mondata. Ebben a korban, az emberiség jólétben, egészségben élt, a Bibliából tudjuk, hogy az emberi élettartam rendkívül hosszú, közel ezer év volt, maga **Ádám 930 évet élt**.

A héber betűk titkai

VÁV (ו)

A második évezred, viszont már a **szigor / Gövurá „napja”** volt. A második napon Isten elválasztotta a felső vizeket az alsóvizektől. Történelmi szempontból a második évezredre esett az **Özönvíz**, melyben **Isten** ítélete nyomán, **Noé** családját és a bárkába vitt állatokat kivéve, az egész világ elpusztult. Erre az évezredre esik továbbá **Bábel tornya építése** elleni isteni beavatkozás, az emberiség nyelvének összezavarása és szétválasztása **70 nyelvre**.

A harmadik évezred a szépség és **kegy / Tiferet** korszaka. A harmadik napon a virágok és más növények teremtettek, a világegyetem minden színével, pompájával. Történelmi szempontból az egyiptomi kivonulás, majd az ezt követő **Tóraadás** ideje. A szépség természetesen a Tórát jelöli a pozitív és negatív micvák harmóniáját.

A negyedik korszak a **Necách**, a győzelem kora. A negyedik napon két égitest, **Nap** és **Hold** lett teremtve, a történelemben pedig az első és második **Szentély** dicsőséges időszaka volt.

A ötödik korszak a **Hod / elismerés**. Az ötödik nap a tengeri élőlények és az ég madarai teremtésének napja. Az ötödik évezredre esik a diaszpóra, a zsidó nép szétszórtságának az ideje. A **hod / elismerés**, a **gálut** kinjai közepette is hithű, **Istenhez** ragaszkodó zsidókat jelöli, akik inkább életüket áldozták, mártírhalált haltak, minthogy hitüket megtagadják, ezzel ismerve el az Örökkévaló egyetlen voltát.

A hatodik évezred, a **Jeszod, jelentése alap, épület**. A hatodik nap az ember teremtése, a hatodik évezred pedig a Messiás eljövetele és uralkodása.

Jelentése:

A betű nemcsak a formáját tekintve hasonlít egy kampóra, hanem a jelentése is **horog/kampó**. A kampó két dolgot köt össze, összekapcsolja a spirituálist a fizikaival, ahogy ezt az alábbi történet is mutatja:

Egy híres haszid rebbe, a primisláni reb Méir, a falujához közeli hegy tetején lévő mikvébe járt alámerülni. A haszidok egy hosszú kerülő úton jutottak fel a hegyre a mikvéhez, míg a rebbájuk mindig egy rövid, de egy nagyon csúszós, veszélyes útszakaszon. A haszidok közül senki nem mert a rebbével tartani. Egy zordon téli napon két látogató érkezett a faluba, akik szintén szerettek volna a mikvében alámerülni. Látták, hogy az idős rebbe milyen bátran indul neki és fel is ér a hegytetőre, így ők is úgy gondolták, jóval fiatalabbak lévén, ez nekik biztos sikerülni fog. Bele is vágtak a rebbe nyomdokain. A két fiatal azonban nagy bajba került, nemhogy nem sikerült a hegy tetejére feljutniuk, hanem súlyos sérüléseket szenvedtek az útjuk során, kimentésüket követően orvosi ellátásra szorultak. Egyikőjük, felépülése után elment a rebbéhez és megkérdezte tőle: hogyan létezik az, hogy neki sikerült a hegyre feljutnia, míg ő és társa ilyen csúnyán pórul jártak. Reb Méir azt felelte neki: „Ha az ember magas helyre van odakötve, fentről nem esik alá.” Ezt jelképezi a **váv**, az **Örökkévalóval** való szoros kapcsolatot, melynek alapja a **Tóratanulás**.

Forrás (tfilin)

ב"ה

NAGYFUVAROS UTCAI TEMPLOM IMAREND MÁRCIUS 1. – 31. KÖZÖTT

1.	szerda		7.00	17.15	8.
2.	csütörtök		7.00	17.15	9.
3.	péntek	♠ 17,12	7.00	17.30	10.
4.	szombat	TECÁVE SÁBÁT ZÁCHOR	8.00	17.45	11.
		vége: 18,19			
5.	vasárnap		8.00	17.30	12.
6.	hétfő	ESZTER BÖJTJE	7.00	17.30	13.
		vége: 18,06			
7.	kedd	PURIM	7.00	17.30	14.
8.	szerda	SUSÁN PURIM	7.00	17.30	15.
9.	csütörtök		7.00	17.30	16.
10.	péntek	♠ 17,23	7.00	17.30	17.
11.	szombat	KI TISZÁ SÁBÁT PÁRÁ	8.00	17.45	18.
		vége: 18,29			
12.	vasárnap		8.00	17.30	19.
13.	hétfő		7.00	17.30	20.
14.	kedd		7.00	17.30	21.
15.	szerda	ÁLLAMI ÜNNEP	8.00	17.30	22.
16.	csütörtök		7.00	17.30	23.
17.	péntek	♠ 17,33	7.00	17.45	24.
18.	szombat	VÁJÁKHÉL - PÖKUDÉ SÁBÁT HÁCHODES	8.00	18.00	25.
		Újhold hirdetés	vége: 18,39		
19.	vasárnap		8.00	17.45	26.
20.	hétfő		7.00	17.45	27.
21.	kedd		7.00	17.45	28.
22.	szerda	JAJM KIPPUR KOTAJN	7.00	17.45	29.
23.	csütörtök	ÚJHOLD	7.00	17.45	1.
24.	péntek	♠ 17,43	7.00	18.00	2.
25.	szombat	VÁJIKRÁ	8.00	18.00	3.
		vége: 18,49			
26.	vasárnap	NYÁRI IDŐSZÁMÍTÁS KEZDETE	8.00	19.00	4.
27.	hétfő		7.00	19.00	5.
28.	kedd		7.00	19.00	6.
29.	szerda		7.00	19.00	7.
30.	csütörtök		7.00	19.00	8.
31.	péntek	♠ 18,53	7.00	19.00	9.

Á

D

Á

R

N

I

S

Z

Á

N

Ismeretlen zsidók nyomában XXI. Dán (Diamant) Leó

Dán Leó, 1899-ig *Diamant* (Pest, 1870. november 23. – 1944.) nagykereskedő, közgazdasági író, zeneszerző, kormányfőtanácsos.

Diamant Samu (1833–1926) szücsmester és Faith Fanni (1847–1929) fia. Hétgyermekes zsidó család legidősebb fiaként született. Középiskolai tanulmányait a budapesti evangélikus gimnáziumban végezte. 1887–1888-ban a Zeneakadémia zeneszerzés tanszakán tanult.

Tanárai Erkel Gyula és Koessler János voltak. Édesapja őt és másik négy fiát is megtanította a szücs szakmára. Szakmabeli tudásának tökéletesítése céljából külföldre utazott. Az 1896-os millenniumi ünnepségek előtt tért haza, hogy a Párizsból visszaérkező öccsével együtt átvegyék az apjuk által alapított szücsüzletet. Már a kiállításon kitűnt az akkor még kizárólag külföldről importált női szőrmebundákkal. Ekkor kapta első kitüntetését – az országban először – a császári és királyi udvari szücs címet, s ezzel egyidejűleg József főherceg megtette cégét udvari szállítójává. Testvérével közösen családnevüket Dán-ra magyarosították, s cégüket is átkeresztelték Dán Testvérekre. 1901-ben Dán Leót a párizsi világkiállításon elért kiváló eredményei elismeréséül az uralkodó a Koronás Arany Érdemkereszttel tüntette ki, illetve aranyérmét is szerzett. 1902-ben megkapta a vámtarifa megalkotásában való részvételéért, mint

az akkor létesített országos értékmegállapító bizottság tagja, a kereskedelmi tanácsosi címet. 1909-ben a kereskedelem és ipar terén szerzett érdemei elismeréséül a Ferenc József-rend lovagkeresztjével ismerték el munkásságát.

1910-ben többekkel együtt megalapította az Országos Magyar Szücsmesterek Egyesületét, amelynek élére egyhangúlag és közfelkiáltással választották meg. A következő évben az ő vezetése alatt rendezték Budapesten az első nagyszabású szücsipari kiállítást, s ezzel kapcsolatosan a szücsipari világkongresszust, amelynek elnöke volt. Közgazdasági téren kifejtett működéséért több alkalommal részesült királyi és külföldi kitüntetésekben. A közgazdasági irodalom terén nemcsak magyar, hanem német, francia és angol lapokban és szaklapokban is élénk működést fejtett ki. 1926-ban a közgazdasági tevékenységének elismeréséül kormányfőtanácsossá nevezték ki. Tőle származott a hazai nyúl-, perzsabarány-, nyest- és nemes prémtenyésztés eszméje. Munkatársa volt a *Révai Nagy Lexikon*ának, a *Tolnai Új Világlexikon*ának és tagja a *Magyar zsidó lexikon* elnöki tanácsának. Jelentős szerepet játszott a zsidó közéletben.

Társelnöke volt az ország legnagyobb kereskedői szervezetének, a Fővárosi Kereskedők Egyesületének, alelnöke a Belvárosi Polgári Körnek, elnöke az Országos Magyar Szücsmesterek Egyesületének. Sokáig tagja volt a főváros törvényhatóságának, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarának. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés (OMKE), a Magyar Kereskedelmi Csarnok és az Országos Iparegyesület igazgatósági tagja volt.

Házastársa Weisz Olga (1876–1954) volt, Weisz Adolf nagybirtokos és Böhm Ida lánya, akit 1899. június 8-án Budapesten, a Terézvárosban vett nőül polgári szertartás keretében. Négy nappal később a Dohány utcai zsinagógában is házasságot kötöttek. Feleségével tagjai voltak annak a delegációnak, amelyik a New York-i Kossuth szobor felállítása alkalmából 1928-ban New Yorkba utazott.

Gyermeke: Dán Mária (1900–1937). Első férje Zalán Ernő (1892–?) részvénytársasági igazgató (1928-ban elváltak). Második férje Bokor Imre (1899–?) kereskedő volt.

Forrás: (wikipedia)

Jakov Katz: A magyar zsidóság egyedisége II. rész

Polarizáció

A közös alkotás élménye elmélyítette az új nemzettel való azonosulást. Megkönnyítette továbbá a zsidó származás megkülönböztető jegyeinek föladását. A magyar zsidók körében általános jelenség volt a teljes beolvadást célzó asszimiláció.

A zsidóságtól való teljes elszakadás azonban csupán a legszélsőségesebb volt egy sor más reakció között. Az ellenkező pólust az képviselte, ahogyan az ultraortodoxok válaszoltak az asszimiláció veszélyeire és a judaizmus elhagyására: minden kapcsolatot felmondtak a környező társadalommal. 1865-ben, két évvel az emancipáció előtt egy Nagymihályon megrendezett rabbinikus tanácskozás nemcsak a zsinagógai liturgia megváltoztatását, hanem a nyelvtanulást és a világi művelődést is megtiltotta követői számára. Az egyik értelmezés szerint - amelyet nem volt szabad írásba foglalni, mivel ellentétben állt az állam törvényeivel- e tiltás vonatkozott a gyermekek állami iskolában való taníttatására is. A modern kultúrával történő kapcsolatfelvétel elutasítása részben a német és a francia tapasztalatokon alapult, ahol a polgári társadalomba való belépés még a vallásosok körében is egyet jelentett a zsidó magatartásformák hanyatlásával. A magyar ultraortodoxok szerették volna megőrizni a kisvárosi zsidó élet minden jellemvonását, például öltözködést, jiddis nyelv, héderek és jesivák. Ezt csak olyan elzárkózással lehetett elérni, amely egyben szervezeti autonómiát és a magyar zsidóság hagyományos szervezeti struktúráitól való függetlenedést is jelentett.

A zsidók átfogó megszervezésének szükségessége rögtön az emancipáció elnyerése után felmerült. A cél az volt, hogy a keresztényegyházakkal párhuzamosan létrejöhessen egyfajta nemzeti zsidó egyház, amely valamelyest alkalmazkodik az általánosan elfogadott mintákhoz. Ez megkövetelte, hogy a magyar legyen az iskolák nyelve, megreformálják a zsinagógai liturgiát, legfőképpen pedig, hogy él rabbiakat korszerű, tudományosan naprakész szemináriumokban képezzenek.

Ez a közös cél vezérelte a szervezés során a zsidó kezdeményezőket, a modern budapesti közösség vezetőit, valamint a vallás- és közoktatásügyi minisztert, Eötvös Józsefet, akinek kezdeményezésére és irányításával a zsidóság képviselői 1868-ban összeültek. A gyűlés azonban nem tudta ezt a célt mindenkielfogadtatni, s a parlamentáris többségi szabály alkalmazásait sem sikerült érvényre juttatni. Az ortodox kisebbség minden kérdésben hajlíthatatlan ellenállást tanúsított. A többségi döntés elvét lelkiismereti erőszaknak bélyegezte, és képviselői ennek jegyében el is hagyták a tanácskozást, noha azt az állam támogatta. Az ortodoxiának később sikerült létrehoznia, majd államilag elismertetnie saját szervezetét, s ezzel kialakítania egy olyan szervezeti felépítést, amely a magyar zsidóságra oly jellemző polarizációt fenntartotta. Az egyik pólust az asszimilációt igenlő szélsőségesek alkották, középen helyezkedtek el a többé-kevésbé mérsékelt reform pártiak, a másik pólust pedig, a külön szervezetbe tömörülő ortodoxok képviselték, akik változatlanul fenntartották konzervatív álláspontjukat. Ez utóbbiak közül sokan, főként északkeleten és Erdélyben életüket haszid rebbék irányításával vezették a szomszédos Galícia haszid közösségeihez hasonlóan. Teljesen elszigetelődnek a nem zsidó közösségtől, és teljesen hidegen hagyta őket mindaz, ami saját világukon kívül történt.

Jakov Katz: A magyar zsidóság egyedisége II. rész

Végig ez a polarizáció jellemezte a magyar zsidóságot a pusztulásig és alatta is, amely a soá alatt például a zsidó vezetés kérdésében került előtérbe, hiszen a kétpólusúság hagyománya annyira áthatott mindent, hogy lehetetlen volt megszüntetni vagy eltekinteni tőle. Előbb azonban nézzük a polarizáció korai következményeit.

A kétpólusúság nem jelentette az egzisztenciális kötelékek teljes megszakadását. A közös zsidó gyökér a szakadás után is megmaradt, azt az egyes csoportok nem vitatták el egymástól. Még él legvalóságosabbak sem tagadták, hogy azok is zsidók, akik elvetették a vallásos kötelékeket. Volt szó arról, hogy "karaitának" vagy "szamaritánusnak" bélyegezzék a reformereket, de hivatalosan mégsem hoztak olyan döntést, amely megtiltotta volna a velük való házassodást, ugyanígy a reformzsidók előtt sem állt semmiféle akadály, ha az ortodoxokhoz akartak csatlakozni. A radikális asszimilációpártiak, sőt a mérsékelt reformerek is okkal sajnálkoztak és füstölögtek azon zsidók láttán, akik elvágták magukat környezetüktől. Hiszen ezek az elidegenítő "bolygó zsidó" képét erősítették, akit nem lehet egyenlő partnerként bekapcsolni a nemzet életébe. Ennek ellenére a zsidóság csoportjai szolidárisak voltak egymással. A családi kötelékek, a gazdasági együttműködés és főként a külső támadások elleni összefogás megakadályozta a teljes szakítást.

A teljes zsidó integráció magyar szorgalmazói persze képesek voltak megkülönböztetni azokat a zsidókat, akik hajlandók voltak alkalmazkodni a magyar társadalomhoz azoktól, akik erősen ragaszkodtak saját vallásukhoz és kultúrájukhoz. A zsidók társadalmi integrációjának elfogadása azonban sosem volt általános. Alig tíz évvel az emancipáció után felütötte fejét a modern antiszemitizmus, amelynek hívei Istóczy Győzőtől vették jelszavakat, aki arra figyelmeztette a magyarokat, hogy számukra veszélyes, ha a zsidók behatolnak a társadalmukba. Az új antiszemitizmus nem tett különbséget zsidó és zsidó között, s ennek eredményeképpen a védekezés egyesítette a zsidó közösség különböző csoportjait. A tisztaeszlári vérvád vádlottjai a régi vágású zsidók voltak, védelmüket azonban az a Szabolcsi Miksa vezette, aki hitt az asszimilációban, mint lehetséges útnak, és fáradhatatlanul küzdött érdekében. A magyarországi egyenjogúsítás eredményei csakúgy, mint Európában máshol, alig hasonlítottak arra, amit kezdeményezői és szószólói elképzeltek. A magyar zsidóság jelentős része átesett egy magyarosodási folyamaton, amely megváltoztatta helyzetét a gazdaságban és a foglalkoztatásszerkezetben, amelynek során felvette a magyar nyelvet és életmódot, s aktív részt vállalt a magyar intellektuális, tudományos és művészeti életben.

A XIX. század második felében és az első világháborúig terjedő időszakban a zsidók meghatározó tényezővé váltak a magyar kulturális és társadalmi élet formálásában. Hozzájárulásuk hazájuk fejlődéséhez minden más európai zsidó közösségénél jelentősebb volt. A várt eredményt azonban még az sem hozta meg, hogy a magyar zsidók részt vállaltak a nemzet erőfeszítéseiből. Itt is, csakúgy, mint másutt, a nagymértékű kulturális alkalmazkodás ellenére a zsidóság különálló és felismerhető társadalmi entitás maradt. A zsidók kisebb-nagyobb csoportokban beszivárogtak különböző tevékenységi körökbe, voltak területek, ahol vezetőkké és szóvivőkké váltak, így például bizonyos kereskedelmi szakmákban, szabadfoglalkozásokban, újságírásban, színházban. Tevékenységük révén nem zsidókkal együtt tagjai lettek különböző szervezeteknek. Főként a hivatásosok, az értelmiség és a vagyonos nagybirtokosok és iparosok körében, akik képesek voltak keresztény szomszédjaikhoz hasonló életvitelt fenntartani, közéleti és intim társadalmi kötelékek alakultak ki.

Folytatjuk...

RECEPT-TÁR

Omlós Hámántáska

A Hámán-táska "titkos" receptje

Hozzávalók: 12 adag

- 80 dkg liszt
- 8 darab tojás
- 2 tk sütőpor
- 2 csipet só
- 4 dl olaj
- 30 dkg cukor
- 2 dl narancslé
- 2 üveg lekvár (töltelékhez)

Elkészítés:

Egy tálban keverjük össze a lisztet, a sütőport és a sót. Keverjük hozzá a tojást, az olajat, a narancslevet és a cukrot. Nem baj, ha egy picit ragadós marad. Jól gyúrjuk össze, és tegyük pár órára vagy akár egy éjszakára a hűtőbe.

Amikor újra elővesszük a tésztát, egy meglisztezett deszkán gyúrjuk át újra. Vágjuk négyfelé, és mindegyik részt nyújtsuk vékonyra (körülbelül 3 milliméteresre). Ha vastag marad a tészta, akkor nagyon kiszárad sütés közben.

Egy kör alakú szaggatóval (a stampedlis pohár tökéletes) szaggassuk ki a tésztát, és tegyük egy sütőpapírral bélelt tepsire. Mindegyik köz közepére tegyünk egy fél teáskanálnyi lekvárt. Mi a lekváron kívül nutellásat is szoktunk csinálni. Vigyázzunk, ne tegyünk túl sokat, mert akkor szétázik a tészta.

Melegítsük elő a sütőt 180-200 fokra.

Zárjuk össze a sütit úgy, hogy a körök szélét emeljük fel, és a széleknél zárjuk össze, hogy háromszöget formáljanak.

Tegyük be a sütit a sütőbe, és addig süssük, amíg a széleik aranybarnák nem lesznek. Figyeljük folyamatosan. 12-15 percig süssük, de vigyázni kell, mert hamar odaégnak.

Az első pár percben nézzünk rá a sütikre, mert lehet, hogy szétnyílnak. Ha látjuk, hogy kezdenek szétesni, gyorsan vegyük ki őket, és nyomkodjuk újra össze a széleiket.

Forrás: (sobors)

PURIM IDÉN 2023.03.06 ESTE 17:30

Purim egynapos ünnepe ádár 14. napján van, idén 2023. március 6-án este kezdődik és 7. estig tart. Arról emlékezünk meg ezen az ünnepen, hogy a perzsa uralom alatt élő zsidó közösség, amelynek kiirtására Hámán gonosz tervet szőtt, megmenekült. Ezt a polgári időszámítás kezdete előtt 450 körül történt eseményt Eszter könyve örökíti meg. A purim név a „**sorsvetést**” jelentő pur szóból ered, mert Hámán így választotta ki az időpontot, amikor rá akarta szabadítani hordáit a zsidókra, hogy kiirtsa őket. Az évszázadok folyamán még sok uralkodó akadt, akinek országában zsidók éltek, és meg akarta valósítani Hámán aljas tervét. A diaszpóra számos országában a helyi uralkodó kénye-kedvétől függő zsidók bizonytalan sorsát foglalja magába purim története. Ez a történet, amelyben az események váratlan fordulata folytán az elnyomó fegyvere visszafelé sült el, s így a zsidó közösség képes volt megvédeni magát az erőszak ellen, évszázadokon át a reménység és bátorítás zsarátnokaként izzott az elnyomott és meggyötört zsidóság lelkében.

Eszter böjtje: Purim ünnepének előestéjén, ádár 13-án a perzsiai zsidók engedélyt kaptak a királytól, hogy harcba szálljanak Hámán ellenük törő erőivel. Imádkozással és böjttel küzdöttek. Ennek emlékére szokás minden év ádár 13-án böjtöt tartani. A böjt napkelte előtt kezdődik, és napnyugta után 35 perccel ér véget. (2023. március 6-án kezdődik.)

Négy micva purimra

A purimi szertartás alapja Eszter könyvének alábbi részlete:

„Mordecháj leírta mindezeket az eseményeket. Majd leveleket küldött... a zsidóknak... és kötelezővé tette számukra, hogy tartsák meg ádár hónap tizennegyedik és tizenötödik napját... Tegyék azokat az evés-ivás és az öröm napjaivá, amikor egymásnak ajándékokat, a szegényeknek pedig adományokat küldenek. A zsidók megfogadták, hogy ... sem ők, sem utódaik, sem a hozzájuk csatlakozók nem szüntetik meg, hanem megtartják ezt a két napot* a kapott írás szerint és az előírt időben minden esztendőben...” (Eszter 9:20-23., 27.)

Bár semmi nem tiltja, hogy purimkor dolgozzunk, mégis méltóbb az ünnephez, ha nem a szokásos munkánkat végezzük, hanem illő módon megszenteljük a napot.

Mivel Susánban, a perzsa birodalom fővárosában ádár 15-én tartották az ünnepet, azokban a városokban, amelyek Susánhoz hasonlóan „Józsue napjai óta” fallal voltak körülkerítve, egy nappal később, ádár 15-én ünnepeltek. Ezt a napot Susán purimnak hívják. Jeruzsálemben ádár 15-én tartják purim ünnepét.

- 1. Megila felolvasása:** Az ünnep megtartásának legjellemzőbb vonása, hogy purim előestéjén a zsinagógában meghallgatjuk az Eszter-tekercs, közismertebb nevén a Megilá felolvasását. A következő reggelen, purim napján, a sáchrít istentiszteleten is felolvassák a Megilát. Mind a férfiak, mind a nők kötelesek meghallgatni a Megilá felolvasását. A gyerekek is menjenek el a templomba, hogy teljesítsék ezt a kötelezettséget. Szokás zajongani, kereplőt csörgetni, valahányszor Hámán nevét említik felolvasás közben. Ez abból a bibliai utasításból ered, hogy „**töröltessék ki Ámálék neve**”, aki az egyiptomi kivonulás után a zsidók első számú ellenségének számított. (Hámán Ámálék családjából származott.)

PURIM IDÉN 2023.03.06 ESTE 17:30

2. **„Sláchmónesz”**: Purim fontos eleme az egység és a barátság, amely lehetővé tette a csoda megtörténtét, s erre való emlékezésül ételajándékokat szokás küldeni a barátoknak és rokonoknak. Ezt a parancsolatot teljesítendő mindenkinek legalább kétféle, elkészített ételt kell küldenie legalább egy embernek. Az ajándékot egy harmadik személlyel kell elküldeni, mivel a Megilá misloách mánotról, „ajándék küldéséről” beszél. Ezt héberül slách mánotnak – közismerten sláchmónesznak – hívják.
3. **Adomány a szegényeknek**: A szűkölködőkkel való törődés egész évben kötelességük a zsidóknak. Mégis különösen purimkor fontos, hogy hozzásegítsük a szükségét szenvedőket saját ünnepük megüléséhez, ezzel is kinyilvánítva, hogy egy nép vagyunk, amelyet közös kötelék fűz össze. Még a szegénynek – aki maga is rászorul az adományra – is kell adnia. Mordecháj és Eszter rendelte el, hogy így ünnepeljük Purimot. A parancsolatot akkor teljesítjük, ha legalább két szűkölködőnek adományozunk. Maimonides törvényei szerint a szegényeknek küldendő ajándék parancsolatának teljesítésére több figyelmet kell fordítani, mint Purim összes többi parancsolatára együttvéve. A kicsi gyerekeket is meg kell tanítani e parancsolat teljesítésére.
4. **Az ünnepi étkezés**: Purim megünneplésének negyedik parancsolata: „enni, inni, vigadni”. Purim napján családi ünnepi vacsorát kell tartani. Ezt a szedat délután kezdik, és késő estig folytatják. Purim az egyetlen olyan ünnep, amelyen a mértéktelen ivás szokásos korlátozását szabad felrúgni. „Addig kell inni, amíg nem tudunk különbséget tenni az átkozott Hámán” és „**az áldott Mordecháj**” között” – mondják a bölcsek (**Megilá 7b.**)

Szokás purimkor maskarába bújni, álarcot és jelmezt viselni. Ennek több magyarázata van. Az egyik azon a tényen alapul, hogy az Örökkévaló neve egyetlenegyszer sem szerepel a Megilában. A több szálon futó történet részleteiben mégis összetéveszthetetlenül felismerhető az isteni Gondviselés keze. Ha közelebről megvizsgáljuk az eseményeket, többnyire felfedezhetjük, hogy minden „véletlent”, minden, látszólag jelentéktelen történést a Mindenható keze rendezett el. Az álarc azt a módot fejezi ki, ahogyan az Örökkévaló részt vett purim eseményeiben: jelen volt, de nem lehetett tisztán felismerni, mintha álarcot viselt volna.

Hétfőn este nagyszabású pürimi ünnepséget tartunk a megila olvasás után. Kiváló ételek, sütemények és italok várják a vendégeinket. Az ételekről Muski rebecen gondoskodik. A gyerekek számára korosztályonként jelmezesversenyt tartunk, melyre a jutalmakat a győzteseknek utólag veszi meg az elnök. Szeretettel várjuk a gyerekeket, szüleiket, és valamennyi vendégünket.

Hétfőn este nagyszabású pürimi ünnepséget tartunk a megila olvasás után. Kiváló ételek, sütemények és italok várják a vendégeinket. Az ételekről Muski rebecen gondoskodik. A gyerekek számára korosztályonként jelmezesversenyt tartunk, melyre a jutalmakat a győzteseknek utólag veszi meg az elnök. Szeretettel várjuk a gyerekeket, szüleiket, és valamennyi vendégünket.

Hétfőn este nagyszabású pürimi ünnepséget tartunk a megila olvasás után. Kiváló ételek, sütemények és italok várják a vendégeinket. Az ételekről Muski rebecen gondoskodik. A gyerekek számára korosztályonként jelmezesversenyt tartunk, melyre a jutalmakat a győzteseknek utólag veszi meg az elnök. Szeretettel várjuk a gyerekeket, szüleiket, és valamennyi vendégünket.

Netanjahu feleségét kellett kimenteni egy fodrászszalonból a tüntetők elől

Szara Netanjahu több órára egy tel-avivi fodrászszalonban rekedt, miután a kormány ellen tüntetők a helyszínre vonultak.

A miniszterelnök felesége szerdán egy tel-avivi fodrászszalonban rekedt, mert a kormány ellen tüntetők százai gyűltek össze a helyszínen. A rendőrséget is kihívták a tüntetők távoltartására, de Szara Netanjahunak így is órákat kellett várnia a kimenekítésre.

A kormány és az igazságszolgáltatás korlátozására irányuló tervei ellen tiltakozók egész nap Tel-Avivban és az ország más városaiban gyűltek össze és vonultak fel, majd éjszaka több helyen folytatták a tüntetést. Tel-Avivban, ahol a nap folyamán korábban ritka összecsapások voltak a tüntetők és a rendőrség között, a demonstrálók a Kikar HaMedina tér elé siettek, amikor meghallották, hogy Szara Netanjahu egy ottani fodrászszalonban tartózkodik.

A rendőröket gyorsan bevetették, hogy távol tartsák a tömeget, addig a miniszterelnök felesége a fodrászszalonban rejtőzködött. Végül nagy rendőri erők érkeztek a helyszínre, és sikeresen evakuálták Szara Netanjahut.

Az incidens akkor történt, amikor Benjamin Netanjahu miniszterelnök nyilatkozatot tett a nemzetnek, amelyben a Tel-Avivban a rendőrökkel összecsapó tüntetőket a hét elején egy palesztin városban randalírozó telepésekhez hasonlította.

Szerdán ugyanis az eddigi legnagyobb és leghevesebb tüntetések zajlottak a kormány igazságszolgáltatással kapcsolatos tervei ellen, országszerte nagy létszámú demonstrációkkal. Tel-Avivban az Ajalon autópályát elzárni próbáló tüntetőkkel szemben keményen, többek között vízágyúkkal és könnygázgránátokkal léptek fel a rendőrök, ami az első alkalom, hogy ilyen eszközöket alkalmaztak a tervezett jogszabály elleni tüntetéseken. A hatóságok szerint 11 ember megsérült, és további 50 embert letartóztattak.

A kormányellenes tüntetések napnyugta után folytatódtak, a Tel-Avivban tüntetők a városközponton keresztül vonultak, majd a Kikar Hamedina tér felé vették az irányt, ahol táblákat tartottak és hangos rigmusokat skandáltak a fodrászszalon előtt.

A tüntetéseket támogató ellenzéki vezetőket mindazonáltal meglepte a tüntetők azon döntése, hogy körbevették Szara Netanjahut a fodrászszalonban. Mind Jair Lapid ellenzéki vezető, mind Beni Ganz ellenzéki parlamenti képviselő felszólította a tüntetőket, hogy hagyják elmenni a kormányfő feleségét.

A fodrász, aki Netanjahuval volt az incidens alatt, a 12-es csatorna híradójának elmondta, hogy sokkolták a történetek, de a miniszterelnök felesége megnyugtatta őt.

Jeruzsálemben, ahol szintén nagy tüntetések voltak korábban a nap folyamán, több száz tüntető vonult a miniszterelnöki rezidencia felé. A tüntetőket a rendőrség akadályozta, amikor megpróbálták elbarikádozni az utat. Az összecsapás kisebb dulakodáshoz vezetett a rendőrökkel.

Forrás: (akibic)

Kemény bírálatot kapott Tel-Aviv rendőrfőkapitánya és a rendőri vezetés

Magas rangú rendőrtisztek keményen bírálták a rendőrfőkapitányt és a tel-avivi rendőri vezetést, mert szerdán erőszakot és villanógránátokat alkalmaztak a rezsimpuccs ellen tüntetőkön, és azzal vádolták Jáákov Kobi Sabtáj rendőrfőkapitányt, hogy a nemzetbiztonsági miniszter kedvére akart tenni, jelentette a Haaretz.

„A rendőrfőkapitány megkapta az üzenetet [Itamar] Ben-Gvir nemzetbiztonsági minisztertől, és olyan intézkedésekkel próbálta kiengesztelni, amelyeket eddig nem használtak, és amire nem volt szükség” – mondta egy magas rangú rendőrtiszt.

„Kábítófegyvereket csak a tüntetők részéről a rendőri csapatok elleni szélsőséges erőszakos esetekben használnak. Ennek nyoma sem volt a mai tüntetésen. Aki parancsot adott, hogy villanógránátot használjanak a Tel-Aviv közepén tiltakozók ellen, akik max eltorlaszták az utakat vagy áttörtek a torlaszokon, az a miniszter kegyeit kereste” – mondta.

„A villanógránátok rendkívül erőszakos és nagyon veszélyes intézkedésnek számítanak. A maihöz hasonló helyzetben legfeljebb különleges rendőri erőket és vízágyúkat alkalmaznak. Villanógránátokkal dobálják a tüntetőket Tel-Avivban? Mire fel? Milyen hatást váltott ki? Ez csak az irányítás elvesztését mutatja” – mondta.

Más tisztek is hasonlókat mondtak a Haaretz szerint. **„A tüntetők ma magasabbra tették a léceket, de láthatóan a miniszter erős nyomást gyakorolt a rendőrfőkapitányra, és látható az eredmény. Ez nem történt volna meg Ami Esed körzetparancsnok alatt”** – mondta egy tiszt. Esed szokta általában irányítani a tel-avivi demonstrációkat, de néhány napja nyaralni ment, és helyettese váltotta.

„A körzetparancsnoknak nem kellett volna figyelnie a főkapitányra, saját ítélőképességében kellett volna bíznia és a megfelelő döntést hozni. Mióta járkal a miniszter a vezérlőszoba körül, és parancsolgat?”

A rendőrség tájékoztatása szerint a tüntetők fémrudakkal és kövekkel támadtak a rendőrökre, majd üvegekkel dobálták meg őket. A Haaretz helyszíni riporterei azonban nem láttak ilyesmit, kivéve azokat az egyedi eseteket, amikor az akadályokat a lovas rendőrök felé tolták.

Még a rendőrség szóvivője által közzétett videoklip sem mutat támadásokat. Ezen túlmenően a rendőri utasításra a villanógránátokat legalább egy méterrel távolabb kell dobni a rendet megzavaróktól. Szerdán villanógránátokat dobtak a tömegek közé, ami több sérülést okozott.

A rendőrség szóvivője, a Haaretznek így nyilatkozott: **„Ma azt tapasztaltuk, hogy a tüntetők erőszakosan léptek fel a rendőrök ellen, amikor megpróbálták áttörni az Ayalon autópálya korlátait, tárgyakat dobáltak a rendőrökre, ezért a rendőrpáncsnok elrendelte a lovas rendőrök és intézkedések alkalmazását a tiltakozók Kaplan utca felé tolására. Lehetővé tesszük a tiltakozást, de az erőszakot nem.”**

Szerda reggel, nem sokkal a tüntetések kezdete után Ben-Gvir **„anarchistának”** nevezte a tüntetőket, és azt mondta, utasította a rendőrséget, hogy ne hagyják a központi utak elzárását. **„Utasítottam a rendőrséget, hogy nyissa meg az összes utat, ha el vannak zárva”** – mondta Ben-Gvir.

Forrás: (ujkelet)

SPORT HÍREK

MTK Budapest – Mosonmagyaróvár 1-0 Az MTK Budapest kezdőcsapata az alábbi: **Rácz-Varjú, Bobál, Szépe, Vadnai - Kocsis, Bognár, Mezei – Kovács, Németh, Zuigéber**

Szakmai igazgató: Horváth Dávid

A labdarúgó NB II 25. fordulójában az MTK megkínlódott a három pontért, de a kék-fehérek Németh Krisztián góljával 1–0-ra legyőzték a Mosonmagyaróvárt.

Összefoglaló:

28. perc: Szép akció végén Mezei ugratta ki remekül Némethet, aki ziccerben nem hibázott, a hosszú sarokba helyezett 10 méterről. (1-0)

Edzői nyilatkozat: Az első félidőben gyengébben játszottunk, de szereztünk egy gólt, a másodikban jobban futballoztunk, viszont nem tudtunk a kapuba találni. A védelmünk viszont mindig rendkívül stabil volt, így az egy találat három pontot ér.

Budapest Honvéd – Debrecen 2-3! A Honvéd kezdőcsapata az alábbi: **Dúzs - Lovrics, Prenga, Capan, Doka - Gomis, Tamás, Mitrovic – Kocsis, Samperio, Lukic**

Hazai pályán gól nélküli döntetlent játszott a legutóbbi négy mérkőzésén veretlen Mezőkövesd Zsóry FC a kiesés elől menekülő, öt meccse nyeretlen, ezúttal aktívabban futballozó Budapest Honvéddal a labdarúgó NB I 21. fordulójának nyitó mérkőzésén.

Összefoglaló:

A vendégek bátran kezdtek, igaz, nekik kockáztatniuk kellett: Albi Doka veszélyesen kapu elé lőtt labdájáról alig késtek le a társak, a másik oldalon pedig Cseri Tamás már az ötödik percben sárga lapot kapott, mert túl keményen lépett oda Kocsis Dominiknek. A fővárosiak három védővel igyekeztek hatékonyan rombolni, ugyanakkor támadások vezetésére elsősorban a bal oldalt használták. Lüktetett a játék, de helyzetet és kapura lövést húsz percen keresztül nem lehetett feljegyezni.

A második félidőt heves Honvéd-rohamok vezették be, beszorult a Mezőkövesd. A vendégek több szabadrúgást is végeztek a 16-os előteréből, de ezekből nem tudtak profitálni. Molnár Gábor lépett ki a háttvédek közül, de ketten idejében összezártak előtte, és szerelték. Csapkodó lett a játék, mindkét oldalon sok hibát követtek el.

Edzői nyilatkozat: „**Irányítottuk a találkozót, az első félidőben mélységi beindulásokkal próbálkoztunk az ellenfél védelmi vonala mögé, de ez nem volt elég, hiába dolgoztunk ki veszélyes helyzeteket, nem tudtunk gólt szerezni. A második játékrészben még inkább magunkhoz ragadtunk az irányítást, voltak lövéseink, közel álltunk a győzelemhez, de az ellenfelünk is veszélyesen játszott, főképp kontratámadásokkal próbálkozott. A padról nézve nem kaptunk meg egy egyértelműen befújható büntetőt, ebben a videóelemzőnk is megerősítettek. Szeretnék gratulálni a játékosaimnak, főképp Dúzs Gellértnek a debütálásához, illetve az akadémia edzőinek, akiknek óriási munkája van az ő teljesítményében, továbbá szeretnék gratulálni a szurkolóknak is, akik végig támogattak minket.**”

SPORT HÍREK

Almería – FC Barcelona 1-0 Barcelona: Ter Stegen – Roberto, Garcia, Christensen, Alba– De Jong, Busquets, Kessie – Torres, Lewandowski, Gavi.

Vezetőedző: Xavi Hernández

La Liga: soha nem történt még ilyen, az Almería legyőzte a Barcelonát. Az FC Barcelona 1–0-s vereséget szenvedett az Almería otthonában vasárnap, a spanyol első osztályú labdarúgó-bajnokság (La Liga) 23. fordulójában.

Összefoglaló:

24.perc: A kolumbiai Luis Suárez kicsivel a felpályán túlról indította a védőket leghagyó mali támadót, **El Bilal Tourét**, aki így egy az egyben állt Ter Stegennel szemben, s nem hibázott. **(1-0)**

A Barca a második játékrészben még nagyobb sebességi fokozatba kapcsol, összességében mintegy 72 százalékban birtokolta a labdát, de az ellenfél kapuját csupán egyszer találta el. E statisztika tükrében nehezen lehet azt állítani, hogy nem nyert megérdemelten 1–0-ra az Almería története során először az FC Barcelona ellen.

Edzői nyilatkozat: „**Az idény legrosszabb meccsét játszottuk és nagyon dühös vagyok emiatt – kezdte Xavi a mérkőzés utáni sajtótájékoztatón. – Nem voltunk ott fejben, nincs kifogás a vereségre. Nehéz nap volt, vállalom a felelősséget. Ennek ellenére még mindig vezetjük a bajnokságot 7 ponttal, de szeretnék elnézést kérni a szurkolóinktól, amiért kudarcot vallottunk.**”

Elche –Espanyol 0-1 Espanyol: Fernandez – Olivan, Calero, Cabrera, Gil – Melamed, Darder, Vilnicious, Vidal - Braithwaite, Puado.

Vezetőedző: Diego Martínez

La Liga: Braithwaite duplájával nyert az Espanyol a Mallorca ellen. z Espanyol 2–1-re legyőzte a Mallorcát a spanyol élvonalbeli labdarúgó-bajnokság (La Liga) 23. fordulójának szombati nyitó mérkőzésén.

Összefoglaló:

22. perc: Predrag Rajkovicnak a nagy hibája, aki eladta hátul a labdát, **Aleix Vidal** passzából pedig **Martin Braithwaite** terelt a kapuba. **(1–0)**

41. perc: **Vedat Muriqi** a tizenhatoson kívülről, ballal tekert a hosszú sarokba. Védhetetlen volt! **(1–1)**

22. perc: A szünet után ismét vezetést szerzett a hazai gárda, ezúttal is **Braithwaite** volt eredményes. **(2–1)**

Edzői nyilatkozat: **A La Ligában nagyon nehéz nyerni, elég csak megnézni az eredményeket. Most két győzelem volt zsinórban, és ezzel közelebb kerültünk a célunkhoz, de tisztában kell lennünk azzal, hogy ezután is kemény kell küzdenünk. Nincsenek olyan meccsek, amelyeken garantált győzelmek lennének. Ismét jól teljesítettünk, és az ünnepek utáni szünetről való visszatérésünk óta jó formában vagyunk. Büszkéek vagyunk a 27 pontra, hiszen nyerni nagyon nehéz”**

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVÁROS ZSINAGÓGA

REJTVÉNY, AGYTORNA (SÁBESZ UTÁNRA)

							FANYAR IZÚ GYÜ- MÖLCS	LENYÜ- GÖZÖ, ELBÜVÖ- LŐ HATÁS	... KIS- KACSA; MESEHŐS	ANYAGOT MÉRETRE VÁG	OSZTRÁK ÉS SVÉD AUTÓK JELZÉSE	LITER, RÖVIDEN	FEJÉR ÉS NÓGRÁD IS EZ	A POÉN 1. RÉSE
							BAR, RÖVIDEN					GENF CENT- RUMAI		
							CSAVART KÖTÉL				FEKHELY ALEGY- SÉG, RÖVIDEN	REZSÚTOS		
							A GÖRÖG ÁBÉCÉ 7. BETŰJE							
							VÍZBEN ÁLLI	VÁNDOR VISZI						
							CSAK FÉLIG ÉDES!	STOCK- HOLMI		MEKK ...; MESEHŐS				
							ELVÁG			IMAZÁRÓ SZÓ				
365 NA- PONTA	A POÉN 2. RÉSE	AZONOS MÉRTÉKŰ	EMÉSZ- TÖNEDV	A TÖB- BES SZÁM JELE	TRÉFÁS RÉSZLET!	UTAT LE- RÖVIDÍTŐ LÁNY- TESTVÉR							ÁMPER, RÖVIDEN	ÚTBAN ARRA
								KRÉM- MARADÉKI EGER HATÁRAI			ERDEI NÖVÉNY			
											LÖTYKÖL			
													IDOM KÖZEPE!	
BÉR ELEMÉ!				FOLYÓÁGY RÉSE									NÓTA, ÉNEK	
SZÜRKE- ÁLLOMÁNY				MEGA, RÖVIDEN										
NEVELŐ- SZÜLŐ					ÚT, PÁHÓL					TÓPARTI TERÜLET				
CSENDE- SEN TÜR					... DOG; ÉTEL					KAMPÓ- ZÁR				
				IDŐ- EGYSÉG				KILO- RÖVIDEN		FŰSZE- RES LÉ				
				LÉTREHOZ				A TÖBBSEG		AGYAG- IPAR				
NEWTON, RÖVIDEN			PERIÓDUS									KÉMLEL		
TORNA- ELEMÉ!			INDOK									INDIAI TORNA		
BÜRKÖLT KÖZLEST AZONNAL FELFOG						HALK NESZ							TÖMLÖC- BEN VAN!	
						HAL- SZELET							A VÉGÉN ELVÁGÓ!	
NINCS RAJTA RUHA					FARAD, RÖVIDEN	FÉMMEG- MUNKÁLÓ								
					ÖSSZE- OMLIK	KELVIN, RÖVIDEN								
FŰL BELSEJEI	NEM AKAR MÁR VELE ÉLNI							DOHÁNY- MARADÉK A PIPÁBAN					RÖNTGEN, RÖVIDEN	IDŐSEBB ASSZONY
	VISSZÉR							HIBÁZIK						
RÓMAI 55-ÖS		NEM KERES HIABA				A SAJÓBA ÖMLIK							NÖVŐ, AZ ELEJÉN!	
		AGG				MÉHRAJ TAGJAI							SPORT- ÖLTÖZET	
ADATLAP ROVATA				ÖRDÖGI								EZEN- KIVÜL		
				ZSALU SZÉLEI								A CINK VEGYJELE		
						ISKOLAI TANTÁRGY								
BENTRŐL TEKINTŐ	T					?	ÁTMENŐ (FORGA- LOM)							

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!

IMAIĐÓK, GYERTAGYÚJTÁS, IDŐSEK KLUBJA ESEMÉNYEK

2023. Márc. 03. – 2023. Márc. 10.

DÁTUM	REGGEL	ESTE
03. péntek	7:00	17:30
04. szombat	8:00	17:45
05. vasárnap	8:00	17:30
06. hétfő	7:00	17:30
07. kedd	7:00	17:30
08. szerda	7:00	17:30
09. csütörtök	7:00	17:30
10. péntek	7:00	17:30

Süteményre áldás:

בְּרוּךְ אַתָּה ה'

אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ

הָעוֹלָם, בּוֹרֵא

מִיַּי מְזוֹנוֹת

Báruch Átá

Ádonáj Elohénu

Melech Há-

Olám, boré miné

mözonot.

Gyertyagyújtás és Szombat kimenetele Budapesten

DÁTUM	ESTE	DÁTUM	ESTE
03. péntek	17:22	04. szombat	18:18
10. péntek	17:23	11. szombat	18:29

POÉN SAROK

A gyóntatófülkében egy öregember azt mondja a papnak:

- 92 éves vagyok. Csodás feleségem van, aki 70 éves. Gyerekeim, unokáim, dédunokáim vannak. Tegnap három stoppos tinédzserlányt vittem az autómmal, megálltunk egy motelnél és mind a hárommal közösültem.
- És megbántad ezt a bűnt, fiam?
- Miféle bűnt?
- Hát milyen katolikus vagy te?
- zsidó vagyok.
- Akkor miért mondd ezt el nekem?
- MINDENKINEK elmondom!

Események

Zinner Iván templomkörzetünk egykori tagja Jahzeitét megtartotta a közösség, és a felesége Zinner Ivánné Jutka és családja Zoli és Kati péntek este ez alkalomból kedduson látják vendégül a közösség tagjait.

A Szeretkórház speciális kártya igényléséhez a nyomtatványt zsinagógánkban megtalálják és akár a helyszínen kitölthetik. Továbbítjuk a kijelölt kollégának.

EMBERBARÁT IDŐSEK KLUBJA

„IDŐSEK KLUB” -ja, rendezvényeire várjuk kilénk tagjait. Várjuk tagjaink szíves megjelenését és ötleteiket, melyekkel segítik a klub működését. Következő klubrendezvényt március 8.-án, szerdán délelőtt 10:00 órától tartjuk a földszinti klubteremben.

Nagy Fuváros utcai Templomkörzet
Emberbarát Templomegyelet

Budapest. 1084
Nagy Fuváros utca 4.
Tel: 334 27 31

Email: nagyfuvaros@gmail.com
<https://www.facebook.com/Nagyfuvaros4>

Felelős kiadó: Streit Sándor
Szerkesztő: Streit Gábor